РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу "SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 1-го ЛИПНЯ 1919. Ч. 77. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, JULY 1, 1919. No. 77.

АЛІЯНТИ ПРИЗНАЛИ СХІДНУ ГАЛИЧИНУ ЛЯХАМ.

Польські війска за згодою аліянтів мають вислати до східної Галичини карну експедицію.

АРМІЯ ПЕТЛЮРИ ЗБЛИЖАЄТЬ СЯ ДО КИЄВА. --- ОДЕСА, МИКОЛАЇВ І ХЕРСОН В РУКАХ ҐЕН. ҐРЕҐОРІЄВА.

Німецькі повновласники підписали у Версалю мировий договір.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПОЛЯКИ ПРОСЯТЬ О ДОЗВІЛ ЗАНЯТИ ЦІЛУ СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Українське правительство Петлюри мало на се згодити ся.

ПАРИЖ, 27. мая. — Польське правительство віднесло ся з просьбою до головної ради мирової конференції, щоби вона позволила йому ужити війск ґен. Галєра на занятє східної Галичини на схід від Львова аж до границї України і очистити сю околицю зі зорґанізованих банд, які рабують, мучать і мордують селян, унеможливляючи польським властям завести лад.

Американський посол для Польщі, Г. Ґібсон, явив ся вчера пополудни перед головною радою і домагав ся сповненя просьби польського правительства. Є надія, що ґен. Галєр одержить позволенє від мирової конференції на розпочатє карної експедиції на східну Галичину.

Українське правительство ґен. Петлюри скинуло зі себе відповідальність за вчинки розбишацьких банд, які не заявили своєї приналежности до жадного правительства, і тому українське правительство в ужитю війск ґен. Галєра проти бандитів не бачить причини нарушеня розєму, заключеного між Польщею і українським правительством ґен. Петлюри.

Премієр Падеревскі і инші польські урядники вияснили головній раді, що конечною річию є завести безпроволочно лад на границї України, щоби в сей спосіб польські війска могли бути зединені до оборони перед нападом Німців, до якого вони з великим поспіхом приготовляють ся.

ПОЛЯКАМ ПОРУЧЕНО ПЕРЕВЕСТИ КАРНУ ЕКСПЕДИЦІЮ НА СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Мирова конференція узнала українські війска у східній Галичині за банди рабівників.

ПАРИЖ, 27. червня. — Головна рада мирової конференції дала дозвіл Польщі ужити армію ґен. Галєра або якінебудь инші польські війска до привернення спокою у східній Галичині і до прогнаня опришків зі сього краю.

Таке рішенє мирової конференції вважають великою побідою польського премієра, Падеревского, який явив ся перед головною радою в товаристві американського посла в Польщі, Г. Ґібсона, і предложив богато фотоґрафій, яко доказ брутальности опришків, які завдавали своїм жертвам тяжкі муки, заки їх убили.

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИЗНАЛА ТИМЧАСОВО ПОЛЬЩІ ЦІЛУ СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Остаточно буде справа порішена лїґою народів.

ПАРИЖ, 27. червня. — Головна рада мирової конференції рішила позволити польській армії завести лад в Галичині на схід від Львова, признаючи ріку Збруч тимчасовою східною границею Польщі з тим, що остаточне порішенє сеї справи буде належати до лїґи народів.

Се рішенє незвичайно вдоволило Падеревского і його товаришів. Міжаліянтські комісії, які звиділи сї околиці, потвердили польські звіти, а іменно, що сї околиці були тероризовані бандами, які стояли в злуці з непризнанамими арміями або правительствами.

РОЗЄМ МІЖ УКРАЇНОЮ І ПОЛЬЩЕЮ СКІНЧИВ СЯ 21. ЧЕРВНЯ.

Ґен. Петлюра заявив, що він нікого не уповажняв до заключеня розему з Польщею.

ПАРИЖ, 27. червня. — Розєм між Польщею і Україною скінчив ся дня 21. червня, коли то офіцири, вислані яко представники правительства Петлюри, заявили польським ґенералам, що Петлюра нікого не уповажняв був до веденя переговорів, яких вислідом було заключене розему.

ВІЙСКА ҐЕН. ПЕТЛЮРИ ПІД КИЄВОМ.

Армія ґен. Ґріґорієва заняла Одесу, Миколаїв і Херсон.

ЛОНДОН, 28. червня. — Протибольшевицькі команданти на Україні переводять успішно кампанію проти большевиків, як се доносить телеґрама, яку одержала тутешна українська місія.

На північи війска ґен. Петлюри перевели наступ на цілім боєвім фронті і находять ся тепер у віддаленю 20 миль від Киева.

Війска під командою ґен. Ґріґорієва, як се доносить телеґрама, занявши Одесу, Херсон і Миколаїв, маширують на північ, щоби получити ся з Петлюрою і розпочати наступ здовж Дніпра.

СІМ НАРОДІВ БУВШОЇ РОСІЙСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ПРОТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА КОЛЧАКА.

„Демократичні елементи стануть радше по стороні Леніна ніж Колчака", заявив представник кубанської републики.

(Після кореспонденції Ґермана Берпстайна).

ПАРИЖ, 27. червня. — Коли мир з Німеччиною буде підписаний, Росія знова зверне на себе увагу цілого сьвіта. Що так буде, на те вказують нові комплікації в Росії, які зістали викликані з приводу висланя аліянтами ноти до адм. Колчака і з приводу становища нових републик, зорґанізованих на російській території, які домагають ся независимости і заняли вороже становище проти обох, адм. Колчака і Леніна.

Вони заявляють, що на своїх териториях вони ведуть боротьбу проти большевиків без помочи адм. Колчака і ґен. Денікіна. Деякі з них відгрожують ся, що получать ся з большевиками на случай, коли би їх змушувано признати диктатуру Колчака.

Сім републик, які числять разом поверх 60,000.000 населеня, предложили мировій конференції заяву в справі політики аліянтів супроти Колчака.

В тій заяві говорить ся:

„Републики Азербаян, Грузія, Латвія, Північний Кавказ (Кубанщина), Білорусь, Естонія і Україна зорґанізували ся і істнують через свобідну волю народа. Тепер виготовляють вони свої конституції.

„Відносини тих републик до сусідних держав будуть означені установчими зборами, вибраними на підставі загального права голосованя.

„Рішеня Росії не можуть дотичити независимих держав, які ми заступаємо. Відносини між нами і Росією будуть уложені на підставі рівности держав. Переписку аліянтів з адм. Колчаком вважаємо запереченем наших прав.

„Яко самостійні независимі держави повисше наведені републики просять мирову конференцію о признанє їх політичної независимости".

Становище Північного Кавказу.

Президент делеґації Північного Кавказу (кубанської републики) подав отсї подробиці про становище своєї делеґації:

„З правної точки зріня наша делеґація не бачить ріжниці між правительством Колчака а савєтським правительством. Оба правительства здобули власть через державний замах і насильство. Власть Леніна поширила ся на великі території, бо його підпирають робітники і селяни. Правительство Колчака опираєть ся виключно на військовій, технїчній і фінансовій помочи аліянтів і підмозї реакційних елементів.

Йдучи за принципом президента Вілсона про право самовизначеня, котрий то принцип є признаний тепер цілим сьвітом, ми зорґанізували независиме демократичне правительство на своїх власних землях. Ані московське ані омське правительство не представляють свобідної волі народу.

„Нам вдало ся сотворити відносини для мирного розвою на поли економічнім і культурнім. Признанє або уділенє аліянтами помочи Колчакови без признаня нашої повної независимости було би не лише нарушенем принципу про право самовизначеня, проголошеного президентом Вілсоном, але також воно було би звернене проти нових демократичних правительств, які ми зорґанізували на території давної Росії.

„Лїґа народів опинила би ся перед довершеним фактом, коли би сї самостійні держави змушено заявити ся за неподільною Росією.

„Се не є нíякою тайною, що „білий терор" Колчака нічим не ріжнить ся від „червоного терору" большевиків. Вчинки ґен. Денікіна на Кавказі вказують на цїли ґрупи, яка підпирає Колчака.

„Помимо наших протестів ґен. Денікін наложив на наш край 200 міліонів рублів контрибуції. Його війска заняли наш край, забираючи худобу і поживу, силою затягаючи наших людий до своєї армії і домагаючи ся усуненя нашого правительства. В марті сього року війска ґен. Денікіна перевели наступ і знищили три наші міста, убиваючи богато женщин і дітий. Тоді наші правительства перевели проти нього воєнні операції і їм вдало ся побити війска ґен. Денікіна, які вже нераз зломили приреченя, дані аліянтам.

„Наше національне питанє є зарівно важне, як і наше питанє суспільне. Боротьба проти большевизму не становить ще цілковитого розвязаня російського проблему. Доки наша національна справа не буде полагоджена, в Росії не може бути привернений спокій і лад. Коли наш нарід буде приневолений вибирати між Колчаком а Леніном, то демократичні елементи виберуть без сумніву Леніна".

Заява української делеґації.

Представник української делеґації заявив:

„Ані Українці ані жадні инші народности колишної Росії не повернуть добровільно в таку тюрму як Росія. Се не лежить в інтересі аліянтів, щоби їх загнати туди огнем і мечем. Навязуючи зносини з Колчаком, аліянти надіють ся повалити большевизм, але Колчак не є всилї сповнити сеї задачі. До успішного побореня большевизму є конечне співділанє всїх наших держав, але сї держави не будуть бороти ся проти большевиків на те, щоби відтак попасти ся під всеросійський обцас Колчака".

Заява делеґації републики Азербаян.

Президент делеґації републики Азербаян, яка числить 3,000.000 мешканців, заявив:

„Ми бороли ся проти анархії, спричиненої революцією. Ми мали досьвід з большевицьким правлїнем. Ми бороли ся проти большевиків в 1918 р. і освободили ся завдяки власним зусилям, заводячи правильні суспільні, політичні і економічні відносини.

„Ми не маємо довіря ані до крайно радикального ані до реакційного російського правительства. Ми знаємо, що установчі збори Колчака, маючи московську перевагу, приневолять поменьші народности відгравати пасивну ролю в користь російського імперіялїзму в імени „единої Росії".

„Ґен. Денікін звернув свої війска проти нашого народу, богато людий убиваючи, рабуючи поживу і ведучи безпощадну війну проти нас. Він одержав поміч до боротьби з большевиками, але він ужив її до боротьби проти нас, які бороли ся проти большевиків.

„Наша република бореть ся за політичну независимість. І вона буде дальше бороти ся, доки не виборе собі свободи".

(Република Азербаян обіймає кілька східних ґуберній полудневого Закавказя над Каспійським морем. Західні ґубернії полудневого Закавказя творять републику грузинську, а три полудневі ґубернії прилучили ся до републики вірменської).

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Дальший відворот армії Колчака.

ОМСК, 25. червня. — В протягу послідних двох тижнів сибірська західна армія була приневолена уступити знова 100 миль назад, а іменно від ріки Вятки над ріку Каму. Большевицька армія має значну перевагу щодо сили. Північна армія під командою ґен. Ґайди посунула ся була трохи наперед, займаючи Ґлязов, але тепер мусїла уступити назад, не маючи сили удержати ся на боевім фронті коло Сарапуля.

Чехо-Словаки на Сибіри большевичать ся.

ТОКІО, 24. червня. — Непевне становище чесько-словацьких війск, які стережуть сибірської зелізниці і сповняють иншу военну службу, викликало серед представників аліянтів велике занепокоєне.

Чесько-словацькі жовніри стремлять до утвореня савєтів. Богато Чехо-Словаків утікає з війска. Команданти чесько-словацьких війск заявляють, що на случай конечности вони є готові перебити ся до Чехо-Словаччини через Росію.

Большевики заборонили науку в жидівських релїґійних школах.

ЛОНДОН, 24. червня. — Московська бездротна телеґрама доносить, що комісар просьвіти видав приказ замкнути всї англійські школи, в яких подавано науку релїґії, та заборонив науку в жидівських релїґійних школах, в яких учено в гебрейській мові.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Італійські комуністи приготовляють ся до революції.

КОПЕНГАҐЕН, 27. червня. — Італійські, німецькі і австрійські комуністи відбули, в полудневім Тиролю перед кількома днями спільну конференцію в справі приготовань до революції в Італії, як се доносить телеґрама з Відня.

Початок революції назначено на половину липня.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЕЦЬКІ ДЕЛЕҐАТИ ПІДПИСАЛИ МИРОВИЙ ДОГОВІР.

Хіни відмовили ся підписати мирові услівя.

ПАРИЖ, 28. червня. — Історичне засіданє у Версалю розпочало ся о год. 3.10 пополудни.

Перші підписали мировий договір делеґати німецькі: др. Герман Мілєр і Йоган Бель. За ними слідували підписи американської делеґації, відтак англійської, французької, італійської і японської. Опісля підписували представники меньших держав, підписуючи в азбучнім порядку після назви держав.

Засіданє отворив президент мирової конференції, премієр Клємансо, короткою промовою, взиваючи німецьких делеґатів до підписаня мирового договору.

Хінські делеґати не явили ся. Хінське правительство відмовило ся підписати мирові услівя з причини, що на підставі мирового договору признано Японії значні концесії в Хінах.

З підписуючих делеґатів ґен. Смут, представник полудново-африканської унії, заложив протест проти деяких територіяльних полагоджень, вважаючи їх несправедливими.

О год. 3.44 вистріли гармат дали до відома, що головна церемонія підписаня мирового договору скінчена.

Німецькі делеґати відїхали о год. 9-тій вечером окремим поїздом з Парижа.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЦІ РОЗПОЧАЛИ НАСТУП ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

Падеревскі зажадав від головної ради безпроволочної помочи проти Німців.

ПАРИЖ, 28. червня. — Підчас коли Німці підписували мировий договір у Версалю, одержано з Варшави вістку, що німецькі війска розпочали війну проти Польщі. Се приневолило премієра Падеревского явити ся перед головною радою мирової конференції з просьбою о безпроволочне уділенє Польщі помочи.

Головна рада поручила головній військовій раді уложити плян в цїли безпроволочного висланя амуніції до Польщі.

Пруські війска маширують з трох сторін проти Поляків.

ПАРИЖ, 27. червня. — Пруські війска розпочали рівночасно в трох місцях наступ проти Поляків. На вістку про те премієр Падеревскі робить заходи, щоби аліянти доставили Польщі воєнних матеріялів, а передівсім амуніцію, заки ще Німці перервуть зелїзниче полученє.

Бомбардованє Німцями при помочи тяжких гармат Ченстохови від заходу і полудня грозить перерванєм зелїзничої комунікації між Краковом і Варшавою та відотненем довозу угля з тешинського округа. Німецькі війска находять ся 20 миль від Ченстохови.

Крім того німецькі війска маширують на Кротошин, на полудневий схід від Познаня, і від заходу прямо на Лодзь.

Німецьке правительство грозить Польщі.

ЛОНДОН, 30. червня. — Німецька розємча комісія вислала ноту до ґен. Діпонта, шефа французького головного штабу, в якій звертає його увагу на те, що Поляки інтернували всіх Німців у віці поверх 17 років, не виключаючи женщин, в уладжених на ту цїль таборах в Берестю Литовськім, Ковли і Новоґеорґієвску, як се доносить телеґрама з Берлїна.

Пруське правительство вислало до польських властий бездротним телеґрафом ультимат, в якім говорить ся, що воно буде приневолене для охорони німецьких горожан видати строгі зарядженя, які тяжко відчує польське населенє на пруській території, коли польське правительство не дасть в протягу трох днів вдоволяючої відповіди.

Ґен. Макензен має вдарити на Поляків від полудня.

АМСТЕРДАМ, 27. червня. — Телеґрама з Кракова доносить, що ґен. Макензен, який стоїть на чолї 10.000 армії, зробив угоду з мадярським большевицьким правительством і обіймив головну команду над угорськими військами, які ведуть воєнні операції проти Поляків. Ґен. Макензен має намір заатакувати Поляків від полудня.

В ТУРЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 30, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Турецькі делеґати опускають Париж.

ПАРИЖ, 29. червня. — Головна рада мирової конференції вислала нині до турецької делеґації ноту, в якій радить ся членами турецької делеґації, щоби вони повернули домів.

В ноті говорить ся, що нема найменьшої надії, аби могло прийти до якогось порозуміня, а то задля великих ріжниць між домаганями Туреччини а уступками, на які можуть аліянти згодити ся.

Революція в Туреччині.

АТЕНИ, 29. червня. — З Царгорода доносять, що командант турецьких війск в Анатолії, Мустафа Кемаль Паша, підняв революцію проти центрального турецького правительства.

Його головна кватира находить ся в Амоаії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

НА СЬВЯТО 4-го ДЖУЛАЯ.

В сю пятницю, 4. с. м., припадає найбільше сьвято американської республики, сьвято независимости, яке обходить цілий нарід.

Звичайно в сей день є по містах торжественні обходи з походами і маніфестаціями. В тих обоходах беруть участь всі Американці, без огляду на се, з якого вони роду, а також і чужинці, котрі тут живуть, а котрі вміють цінити свободу і самі теж змагають до независимости своїх країв.

Українці все були перші, що вміли цінити свободу других таксамо як свою. Длятого вони все брали живу участь, аби заманіфестувати свої почуваня. Величаво заявили вони свої почуваня минулого року.

Сього року не буде таких особливих маніфестацій як торік, але всетаки будуть вони по всіх місцевостях в Злучених Державах, як бувають звичайно.

У. Н. Комітет зі своєї сторони взиває український загал в Злучених Державах взяти як найчисленнійшу участь в сих маніфестаціях. Де можна, там виступити з прапорами американськими і українськими, а також по змозі і з таблицями з написями, в яких повинно бути сказано, що український 40-міліоновий нарід в Европі бореть ся за свободу і независимість на своїх землях.

Жадне українське товариство не повинно відтягнутись від того великого сьвята.

В Ню Йорку, дня 27. червня 1919.

Український Народний Комітет.

МИР.

Мировий договір підписаний. В минулу суботу, дня 28. червня с. р., якраз пять літ по убитю австро-угорського престолонаслідника, Франца Фердинанда, у Версалю коло Парижа підписали мировий договір делеґати Німеччини з одної сторони, а Америки, аліянтів і других держав, що прилучились до війни, з другої сторони. Сей договір замикає майже пятилітний военний час, який тривав з причини виступу до війни бувшого німецького цісаря. Сей договір помирив уже майже цілий сьвіт, бо мир між оставшою німецькою Австрією, Мадярщиною, Болгарією і Туреччиною з одної сторони, а противними державами з другої сторони вже лекший і, можна сподіватись, послідує скоро за миром з Німеччиною.

Сей мир отворяє нову добу.

Найважнійша річ, що з тим миром приходить до певної міри новий порядок.

Упали три великі самовладні цісарства: Росія, Австро-Угорщина, Німеччина. Їх упадок се не твір мира; се твір народів, твір народної революції. Народи, що стільки натерпілись в часі війни, не стерпіли довше старого ладу і повалили цісарства. Настала воля народів, яку узяли у свої руки всякі покликані і непокликані чинники. Покликані чинники се ті, що заступали нарід і сповняли його волю, а непокликані — се ті, що силою хотіли заступати інтереси малих клясових ґруп серед придавлених народів.

На мировій конференції були також покликані і непокликані чинники. Були заступники народу, як наприклад представники Злучених Держав, а були також заступники інтересів малих клясових ґруп, котрі були приїхали з инших держав.

Представники Злучених Держав приїхали були до Версалю з готовою мировою програмою, яку, здавало ся, приняли були і другі держави. Однак небаром показало ся, що всякі здогади, що аліянти приняли мирову програму Америки, були передчасні. Вони її не приняли, а предложили по довгих торгах свої домаганя, які передівсім мали на меті інтереси їх держав.

Передівсім у відношеню до Німеччини аліянти поставили домаганя відшкодованя, а декотрі територіяльних здобутків. Се була, так сказати, „европейська" мирова програма. Президент Вілсон побачив, що його 14 точок не дуже пасують до тої „европейської" програми, а переконавшись, як тяжко їх переперти, він старав ся тільки, по змозі, ту „европейську" програму трохи замериканізувати. Зробив, що міг, і остаточно приняв мир „европейський", бож роблений він в Европі і нібито тільки для Европи, хоч в значній части коштом Америки; коштом крови її синів, а ще більше коштом гроша, а найбільше коштом її поваги у сьвіті яко демократичної нації, що править ся на підставі демократичних засад.

Мир, який Німеччина підписала, є острий для неї. Вона тратить частину своїх земель; тратить кольонії; має заплатити величезне відшкодоване; тратить оружну силу на суши і мори і тратить торговельну фльоту, а стративши значну часть копалень угля і зелїза, тратить навіть спроможність рівнатись з другими більшими державами у сьвітовім торговельнім змаганю. Нині Німеччина демократична, то правда, але щодо свого богатства і своєї сили та спроможности вона вже не та, що була тому пять літ. Длятого президент Вілсон слушно каже в своїм письмі до американського народу, що „се острий договір через зобовязаня і кари, які він накладає на Німеччину", але, як він каже, „той договір не накладає на Німеччину нічого такого, чого би вона не могла сповнити". Мир роблено справедливий, аби віддати справедливість аліянтам і другим народам, яким аліянти коштом Німеччини хотіли направити давну кривду. І ані слова, що в тім напрямі мировий договір з Німеччиною є справедливий. Та справедливість аліянтська не є справедлива для Німеччини; Німці хотіли би своєї справедливости, або бодай посередної між аліянтською і своєю. Але не вони рішали; рішано для них і про них, і вони мали тільки приняти се, що їм подиктовано. Президент Вілсон каже, що мировий договір острий тільки длятого, що він „мав направити велике зло, якого накоїла Німеччина". І в тім є богато рації, бо справедливість часом буває дуже остра і немилосерна, а притім і конечна, як вона має направити зло. Як Німці потерплять через той мир, то знова можуть богато навчитись, а ще більше можуть навчитись другі держави і народи, так як наприклад із судейської справедливости вчать ся, або можуть навчитись законности або пошанованя законности других, ті, котрих право не досягло, або котрі не знали права, або що потоптали в безправстві.

* * *

Мир з другими державами, які воювали проти аліянтів, як сказано, піде лекше ніж сей з Німеччиною. Однак, як видно, аліянти не готовлять ся зробити його бодай на підставі такої строї справедливости, яку подиктували Німеччині.

Вони тут числять ся з тим, що бувші держави розбиті і не моють зовсім сили і беруть ся господарити народами освободженими з тих держав, так як аліянтським банкирам або їх міністрам подобаєть ся.

Найяркійшим прикладом того є власне українські землї розпавшої ся австро-угорської монархії, які вони намагають ся роздати між ворогів українського народу — Чехо-Словаччину, Польщу і Румунію.

Се вже не є навіть і найострійша справедливість. Се найкрайнійша несправедливість, на підставі якої не можна жадного мира зробити, а тільки приготовити певну війну.

Отже, як кажемо, підписати мир з такою наприклад оставшою німецькою Австрією, або Мадярщиною далеко лекше ніж з Німеччиною, але він може мати вартість тільки у відношеню до тих, що підписали, але ніколи у відношеню до тих народів, що були поневолені Австрією або Угорщиною. Длятого такий мир хоч як легко зробити, то він одначе не може мати найменьшої вартости, як не буде на підставі безсторонної справедливости або хоч би й строї справедливости.

Коли би аліянти своїм миром з оставшою Австрією або Мадярщиною намагались поневолити українські визволені з довгої неволї краї, то такий мир для українського народу був би війною.

Се означало би передівсім новий період українсько-польської війни, яка поти не скінчила би ся, поки хоч би мала частина українських земель оставалась в польській неволї.

НЕЧУВАНА НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ.

З Парижа прийшли дві телеґрами, які мусїли болючо вразити кождого Українця. Одна телеґрама каже, що мирова конференція, а властиво „рада чотирох" **дала вшехполякови Галлерови вільну руку в східній Галичині, щоби він при помочи свого війска, зібраного в Злучених Державах, „здавив розбишацтво" в тім краю.** Друга телеґрама доносить, що нібито ріка Збруч назначена тимчасово яко східна граница Польщі, що значило би, **що східна Галичина тимчасово віддана в польську неволю.**

Сї телеґрами подає американська Союзна Преса, найповажнійша пресова аґенція, отже можна би приняти їх за правдиві. Можливо, що вісти перейшли через французькі або польські руки і трохи тенденційно представлені, однак суть річи може бути правдива.

В такім разї се була би нечувана несправедливість, несправедливість, якої не заподіяно ще жадному народови в часї теперішних мирових переговорів.

Довший час аліянти нібито стояли по сторонї справедливости і признавали українському народови його право до його землї. Коли Поляки напали на галицьку Україну, то нібито радили над тим, як би покарати Польщу і змусити до пошанованя права та умов, але тепер все немов доразу змінилось. **Вже наїзникови не то не кажуть уступитись; не то не кажуть, що покарають його, але кажуть йому остатись в нападенім краю і ще позволяють переслїдувати нападений нарід, який Падеревскі називає „розбійниками".**

Се була би дійсно страшна і нечувана несправедливість. Се такесаме, як би аліянти були позволили Німцям в Бельґії або в північній Франції „держати порядок" і карати тамошне населене за се, що боронило ся проти нападу.

* * *

Не хочеть ся просто вірити, аби Америка заявила свою згоду на таку ярку несправедливість супроти українського народу. Сподїваємо ся радше, що се сталось проти волї Америки, як се було в многих випадках в часї мирової конференції, коли ухвалювано ріжні постанови більшостию голосів проти голосу Америки. **Однак Америка має зобовязаня супроти українського народу, бо та армія, яку віддано вшехполякови Галлерови, створена в Злучених Державах; в значній части зложена з американських горожан і за гроші Америки. Власне та армія напала на галицьку Україну; вона допустила ся розбою і вона тепер має дальше допускатись дальших розбоїв. Тож обовязком американського правительства було доси не допустити до того розбою за всяку цїну, а бодай зложити заяву, що се сталось проти його волї.**

Американське правительство повинно було се зробити не лише з причини, що воно стоїть за засадами справедливости, але також і тому, як кажемо, що армія Галлера створена в Америці і вчасти коштом Америки.

Можливо, що американське правительство так зробило, або ще зробить. Мусимо ще виждати, аби переконатись, що дійсно так сталось, як кождий Українець, котрий шанує американську републику, сподїваєть ся.

У. Н. Комітет одержав телеґраму від д-ра Кирила Д. Білика, яка звучить:

ПАРИЖ, дня 28. червня. — **Полковник Гавс приняв Сидоренка, Геміла і мене на авдієнції, на якій нас знова запевнювано і заспокоювано. Полковник Гавс прихильний. Сподїваємо ся богато від Америки. Пришлю почтою інтересні інформації. — Білик.**

Ся телеґрама була би запевненем для українського народу зі сторони Америки. **Можливо, що полковник Гавс заявив, що справа галицької України ще не рішена, та що Америка ставить ся прихильно до домаганя українського народу.** Можливо, що полковник Гавс дійсно запевнив нашу делеґацію, **що постанова мирової конференції стала ся проти волї Америки та що Америка обіцює свою поміч галицькій Україні, і що вона не буде в польській неволї, але злучить ся з Україною.**

Чи сей здогад слушний, покаже вже недалекий час.

Як би так дійсно було, то се було би запевненем для заспокоєня українського народу зі сторони Америки, однак удар, який задали аліянти українському народови, коли вони дійсно віддали польським наїзникам в нападенім краю право розбою, є тим не меньше болючий. Цілий український нарід відчував би ту несправедливість.

* * *

До українського загалу в Злучених Державах кличемо:

Будьмо спокійні і холоднокровні! Жадний удар не всилї придавити або зломити українського народу.

Кождий удар, хоч би і найстрашнійший, тільки скріпить українське завзяте в боротьбі проти наїзника Ляха!

На кождий удар наша відповідь:

Ще більша єдність, завзяте і приготоване до боротьби!

Станьмо муром із завзятем зелїзним, бо побіда належить до завзятих і зєдинених і сильних, а коли в тім осягнемо побіду у себе, то побідимо і ворога!

Ніколи не попадаймо в знеохоту і зневіру!

Ми віримо, що Америка стане ще в нашій обороні, але без огляду на се ми самі все мусимо бути готові до оборони, до посьвяти і до боротьби, бо наша надія на нас самих і після нашої сили будуть нас міряти.

Невдачі у всякій боротьбі бувають усякі, але виграє тільки той, хто не знеохочуєть ся, а стоїть у бою до кінця. Стіймо завзято в боротьбі; не уступім, а скріпім свої сили, а побіда мусить бути наша!

Нехай ніщо нас не злякає, бо жадна сила у сьвіті не може перемогти справедливости, коли вона має добрих оборонців!

Іван Гундяк.

У ДНІ ЗНЕВІРИ.

На нашу рідну Україну Польща йде,
А скрізь понад нужденні села рев гуде,
Страшний, пекольний рев гармат;
А скрізь руїна... З недопалених хат
Стелить ся гень під хмари чорний дим
І крик і плач і стони йдуть за ним:

„О Боже! Боже наш! Завіщо-ж та недоля?
Завіщо така кара, завіщо ті страждання?
Завіщо лиш на мить заблиснула нам воля,
Заблиснула мов сонце і погасла заряня?

„Завіщо муки ті і ті страшні терпіня?
Защо ворожий кнут катує наше тїло?
Чиж ще в ярмі конать-муть й поколїня,
Чиж ще замало серце наболїло?
Чиж ще замало лила ся кров червона,
Чиж ще замало днем і нічю дзвони
Звіщали нас, що із наших героїв
Один і другий і тисячний ляг в бою?

„Завіщо-ж, Боже наш, завіщо таке горе,
Защо батьки страждали і в ярмі гинуть внуки?
Завіщо пролилось крови й сліз наших море;
Завіщо-ж, Боже, завіщо тії муки?"

Нема потїхи з неба... А за хмари
Навіть сонце сховалось. А Татари
Із Польщі йдуть на нашу Україну
І несуть смерть і горе і руїну.

Ляхи ідуть! З Кракова і з Варшави
Несуть культуру ляцьку і ярмо плюгаве,
І братерство несуть — пекольную отруту
І кнутом бють й кланятись кажуть кнуту.

Ріками ллєть ся кров, до неба плач несеть ся:
Невжеж ніколи нам щасте не всьміхнеть ся?
Невже ніколи не оглядати нам волї?
Невже судилось нам конать в неволї
Немов рабам?...

Не плач, коханий люде,
Бо кажу тобі: недовго ворог буде
В нас панувати. Я тобі кажу: іде день відплати;
Я тобі кажу: заграють ще гармати
На Українї. І на кістках і крови
Невдовзї встане поколїнє нове
Борців і местників. Вони-ж без пожалїня
Карати-муть Ляхів за те пекло терпіня,
Що ти несеш. Вони ляцької сили
Не убоять ся. Вони серце ізгниле
Вирвуть Польщі, і „од моржа до моржа"
Смердїти-ме гниль ляцькая ворожа.
Вони з огнем пустять усї ляцькі палати,
І на палї, на жар будуть саджати
Крулїв і шляхту. Я тобі кажу, брате:
Будеш вільний, мов вітер серед поля,
Будеш вільний! Ще день, ще два і воля
Тобі засяє. Ще день, ще два — недоля
Твоя минеть ся. Я тобі кажу, брате:
Ті, що тебе гнетуть, мусїти-муть страждати
Тисяч раз гірше тоді, як ти витати
Будеш день волї на рідній Україні.
Тоді вони у крови і в терпінях
Конати-муть мов пси. — Лиш надії,
Брате, не трать. Бо твої мрії
Здійснять ся ще. Нехай же раз не стане
В тебе зневіри, бо Україна встане!

Філядельфія, 26. червня 1919.

З ПОЛЬСЬКОГО „СЕЙМУ" У ВАРШАВІ.

Безмежна безличність Падеревского.

Премієр Польщі Падеревскі, промовляючи 22-го мая перед польським „сеймом" у Варшаві, говорив між иншим так:

Панове, мирова конференція, особливо Анґлія і Америка, з президентом Вілсоном на чолї, хоч і признають, що нам треба боронити себе перед большевиками, не бажають більше війни на жаднім фронті. Пан Вілсон висловив те бажане кілька раів і дуже різко. Чи може польський премієр, управитель польського правительства, чоловік, на якого плечах спочиває дійсно страшна відвічальність за долю його народу в недалекій будучности — чи може такий чоловік відсунути на бік такі домаганя? Я зробив, як менї веліла моя совість. Я поступив так, як того вимагала любов вітчини і моя польська честь. Я сказав, що я зроблю все, що буду міг, аби виконати ті домаганя, і я додержав мого слова.

Домагали ся перемиря. Принципіяльно я згодив ся на се. Зажадали, аби армія Галера не воювала з Українцями. Її відкликано з українського фронту. Вкінци зажадали, щоби спинити офензиву. Хоч Українці у своїй телеґрамі з 11. мая просили о спинене ворожих кроків, однак зараз слїдуючого дня в полудне вони зрадливо напали на нас коло Устрик, бомбардуючи місто Сянік з літаків. Супроти того злочинного нападу ніяка сила не могла спинити стихійного обуреня наших молодих жовнірів. Неначе буря вони кинули ся на ворога і зі скоростию блискавиці здобули Самбір, Дрогобич, Борислав, Стрий, Жовкву, Сокаль, Броди і Золочів, а населене, як польське так і українське, витало їх всюди радісно яко освободителів. Сьогодня наші жовніри наближають ся мабуть до Станиславова. (Голос: „Вже здобули його").

Коли так, то й лучше. Але від Підволочиск і від Гусятина наступає сильна совєтська армія на нещасну Галичину, чи радше Рутенію. Армія Галера буде відай мусїла борoти ся на українськім фронтї, але не з Українцями а з большевиками, і може бєть ся вже сьогодня.

14-го мая я зірвав телеґрафічно всякі переговори в справі перемиря, бо бачив з поступованя Українців, що перемирє абсолютно неможливе. Гнет, насильства, жорстокости і злочини, яких вони допускають ся, є безпримірні. В однім лїсі коло Львова закопувано живцем ранених жовнірів. Хто з нас не чув про молодого офіцира Лося, якого взято в полон раненого і після страшних мук також закопано живцем? Передвчера я дістав вістку про одного молодого чоловіка, якого я знав ще дитиною, 24-літного Вольського, якого взяли яко заложника, перше мучили, а відтак били кнутом. Він дістав 110 ударів і вкінци помер смертю мученика враз зі шіснайцятьма своїми товаришами, яких українські жовніри убили в Золочеві. Вчера одержав сумну вістку наш мінїстеріяльний товариш Лиде. В Коломиї замордовано сестру його жінки.

Панове! Я далекий від того, щоб випувати український народ за ті злочини. Се не вони створили таку армію. Се зробили для них наші люди. (Голос: „Німці"). **Але говорячи про Українців, я мушу заявити, що з людьми, які допускають ся таких огидних вчинків, не можна поступати як з армією. Тому наша польська експедиція до східної Галичини не є війною, але карною експедицією проти опришків, що від їх гнету треба визволити як польське так і українське населене, поки на тій, від непамятних часів польській території, дасть ся завести закон і порядок.**

Закон і порядок будуть там заведені скоро всїма можливими средствами. Під сю пору ми маємо там силу, але ми не сьміємо надуживати тої сили. Ніхто з нас не думає про відплату або пімсту і польська вдача ніколи не позволить на щось подібного. Має бути свобода, рівність і справедливість для кождого. І в тім дусї і з тим бажанем я прошу Сьвітлий Сойм голосувати за наданем автономії для східної Галичини, а рівночасно прошу о право для польського правительства навязати мирові переговори з якимнебудь правительством на Українї, що проявляє моральну силу і родить довіре до себе. Я скінчив.

В Дашиньского на хвильку була пробудила ся совість.

У відповідь на промову премієра Падеревского в польськім „сеймі" 22. мая промовляв яко референт меньшости звісний польський соціяліст з Кракова, Дашиньскі. Промова Дашиньского була цілком відмінна від промови Падеревского.

Дашиньскі сказав:

Нам грозять не тільки Українці, нам грозять не тільки Німці, але грозять нам і Чехи, і то не тільки там, де про них нині говорить ся. Се не є нині тайною, що східна Галичина є від місяців залята чеськими комісарями й аґентами... Ті приятелї, що за бориславську нафту достарчали амуніцію проти нас, готові кождої хвилї відкомендирувати офіцирів до керованя українським війском... За те готові представити рахунок в формі територіяльного забору східної Галичини для Чехів.

Дашинський радив зашахувати Чехів в той спосіб, аби проголосити право Словаччини до независимости, а независима Словаччина перетне Чехам дорогу на схід.

Дальше він делїкатно закидав більшости сойму, зложеній з вшехполяків і людовців, імперіялїзм і говорив так:

Треба показати, що в цілій своїй заграничній політиці хочемо заховувати ся так як супроти Литви.

Чим же ріжнить ся моя резолюція в справі України від резолюції, яку предложив п. Ґрабскі? Що висловлює симпатію независимости України? Се робить і п. Ґрабскі і я. Се не становить ріжниці. Що ся війна є нам накинена? Се є тісамі слова в однім і другім внесеню. Що боронимо польських інтересів? І одна і друга резолюція говорить се.

В тім, прошу панів, ми абсолютно не ріжнимо ся. В однім лише є ріжниця, а іменно: коли ми при Литві сказали виразно: „Сойм заявляє, що польська република не має наміру влучити в склад польської держави земель бувшого великого князівства литовського на основі односторонної ухвали законодатного тіла польської републики", то тут від тої засади відступаєть ся. **Отже укладаємо відносини між нами і Русинами, не питаючи Русинів про згоду. Маєте ухвалити автономію для Русинів. Яким правом? Хиба правом сильнійшого. Бо коли, панове, говорите, що там є півтора міліона Поляків, то преціньтам є три і пів міліона Русинів.**

Говорите, що Галичина належить від віків до Польщі. **Галичина — се синонім упадку Польщі.** Галичини не було, поки була Польща. Доперва коли Польща впала, Австрія сотворила Галичину. І ви з тим твором австрійської політики обходите ся як з монстранцією, як зі сьвятим правом народу. Галичина повстала в часї нашої неволї. Новоповстаюча польська держава повинна слово „Галичина" вичеркнути зі свого політичного словаря (Голоси: Правда! — Гамір). Але для панів все инше повинно уступити. **Там, де ходить о кілька річий, о задокументоване, що півтора міліона значить більше ніж 3 і пів міліона...** (Голоси з лавок пястовців (праві людовці): О з е м л ю х о д и т ь!). **О-то-ж ви, що не респектуєте землї в шляхотських руках тут у нас на Мазурах, ставите шляхотську землю, яко підставу нашого права панованя** (у східній Галичині).

Коли ми, ставляючи тезу про конечність утвореня України, рівночасно заховуємо ся так, як би ми в Україну зовсїм не вірили, то сего преціньне можна серіозно трактувати.

В імя тих всїх кличів, що містять ся в пятій точці резолюції більшости, проклямують Німці горішний Шлеск яко німецький край, з огляду на відвічну єдність Шлеска з Німеччиною, з огляду на німецьку працю, німецьку культуру, німецькі економічні конечности. Шайдеман подякує вам, як се ухвалите, бо буде мати умотиване свого становища. **Коли впишете, панове, на місце східної Галичини горішний Шлеск, а на місце Польщі Німеччину, то дасте кождому німецькому гакатистови під проводом Шайдемана в руки зброю проти Поляків.**

Длятого моя резолюція — **не накидати згори границї кождому Українцеви, що хоче пертрактувати з Польщею на тему справедливих границь, відповідає принципови Вілсона з осени 1918 р., коли він заявив в додатку до своїх 14 точок, що в спорі між двома народами інтереси одного народа не можуть бути рішаючі виключно.**

В дискусії над своєю промовою, у відповідь Ґрабскому, Дашиньский сказав:

Імперіялїзм полягає на тім, що спірні справи між народами рішаєть ся оружем. Не питаючи Українців, хочеть ся рішати їх долю в імя власного інтересу, покликуючись на історію, культуру, працю і т. д. Апелюєть ся до патріотичних чувств, аби пізнійше відкликати се, що в запалї хвилї ухвалило ся. Справедливість не полягає на неґації самого себе; подаєть ся отже цифру 1,500.000 Поляків, а промовчуєть ся 3,500.000 Українців. Чому границя Збруч має бути сьвятостию для Польщі? А Волинь? Чому не говорить ся нічого про Поляків на Волинї? Яка сила плила з вікової боротьби з Українцями? Чи ірeдента 3,500.000 Українців додасть Польщі сили? Чи автономія при сучаснім стані розуміня заспокоїть їх жаданя?

Соймова ухвала мала би тоді значінє, коли би рівночасно радила комісія делеґатів обох народів. Инакше се є одностороннім накиненем волї.

Слїдуючим бесїдником в обороні прав України до Галичини (східної) був посол Недзялковский, котрий сказав, що політика польських імперіялїстів супроти Галичини опираєть ся на їх глибокій вірі, що крім Польщі і Росії на сході не буде иншої держави.

Але-ж — говорив посол Недзялковский — ще кілька лїт тому мало людий в Европі вірило, що чеський нарід зможе здобути независимість, **а ми війшли в ту добу історії, коли отвирають ся найбільше забуті гроби, коли віддавна поховані народи воскресають.**

І менї здаєть ся, що як лише говорить ся в нашій резолюції про бажане мирного співжитя з українським народом, а рівночасно в нескінчено довгих промовах висказуєть ся, що український нарід не має жадних шансів розвою, що се є справа програна, що між тернопільськими і київськими Українцями є недосяжна пропасть, — то не є се найлїпшим способом вербованя собі приятелїв на Українї.

Менї здаєть ся, що нині не лежить в інтересї польської держави мати у своїх границях вічну ірeденту, і не можна собі уявити, щоби українське населене, замкнене в границях польської державности, не тягнуло всїми силами до сусїдної української держави.

Засаду самоозначеня народів, про котру говорено у відношеню до Литви, мусимо перенести також і на ґрунт східної Галичини.

Нехай не посол Домбскі рішає про те, чи тернопільський Українець хоче бути Українцем київським. Нехай вони самі про те порішать. Коли в дійсности так сильними є узли культури, котрі тих тернопільських Українців вяжуть з Польщею, нехай вони самі про те виразно скажуть.

Будувати держави перемогою вже нині не можна. Всюди ті чинники, котрі війдуть в склад польської держави, самі мусять порішити про свою державну приналежність.

УКРАЇНСЬКІ ПОЧТОВІ МАРКИ.

Подаємо отсе відбитку двох почтових марок української народної републики. Се марки по 20 шагів (одна гривня має 100 шагів, а дві гривні іде на один карбованець або рубель).

На марці є напись: „Українська Народня Республїка" і „20 шагів". Малюнок представляє українського селянина з косою. З боку коло нього є знак з давних українських срібних гроший з часу київського князя Володимира Великого (котрий володів від 979 року до 1015). Є ріжні марки, після суми шагів, що вони коштують. Марки кождого рода мають инші малюнки і роблені иншою краскою, а майже на всіх є знак Володимира Великого.

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

ЗАЗИВ ДО УКРАЇНЦІВ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Рочестерські Українці, котрі рішили ся зробити протестаційний похід проти польської шляхти, щоби доказати, що ми не підемо добровільно в ляцьку неволю, повинні стати в ряди 5. липня б. р. і показати перед світом, що Українців є 40 міліонів не лише на папери, але що ті Українці справді живуть і жадають для себе такоїсамої свободи і волі, яку мають инші народи.

Демонстраційний комітет взиває отсим всіх рочестерських Українців, аби всі як один явили ся в означенім часі і місци. Ті Українці, котрі живуть подальше від міста, на Норт Гудман, Вест Евені, Шалат і на Іст Рочестер, мають прийти також, і то не тільки самі мущини, але й женщини, дівчата і діти. Най між нами не буде такого Українця, котрий би казав, що то не поможе йти на стріту з протестом. А чому Жиди уладжували манїфестаційні походи по всіх містах Америки? Як така акція не пошкодила Жидам, то й нам не пошкодить.

Ми будемо збирати ся у двох галях: при улици Гудсон і при улици Ремінгтон — від 7-мої години рано, так щоби зачати похід коло години 9-ої і машерувати головними улицями.

По поході зайдемо всі до „Конвеншен Гол", де будуть промовляти англійські бесідники.

Комітет взиває українських бізнесменів, аби замкнули свої штори на яких три години. Ви на тім богато не втратите, а покажете тим народови, що ви з ним і з його слушною справою симпатизуєте.

ЗА МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:
Н. Стрілець, секр.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ З НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. І ОКОЛИЦІ!

В суботу, дня 5. липня с. р., уладжують **Українці і Литовці** з Ню Гейвен, Конн., велику українсько-литовську

МАНІФЕСТАЦІЮ

з походом улицями міста.

Цілию манїфестації є заявити перед американським народом незломну волю тих двох братних народів здобути свободу і незвисимість України і Литви.

Похід буде улицями міста до парку, де відбудеть ся манїфестація з промовами і співами. Товариства українські і литовські в часі походу будуть нести свої прапори і таблиці з відповідними написами.

Українці зберуть ся коло місцевої церкви при **127 Парк улиці, о 2-гій годині зполудня.** Відтак о годині 2.30 похід двигнеть ся в напрямі парку, де **о 3-тій годині** зачнеть ся манїфестація українсько-литовська, в якій візьмуть участь також Американці.

Будуть промовляти бесідники місцеві і запрошені.

Нюгейвенські Українці запрошують отсим до співучасти в поході і манїфестації Українців з околиці, а особливо з Бріджпорт, Ансонії і Дерби.

Просимо зокрема всі українські околичні товариства взяти участь в манїфестації.

Коли добре подбаємо, то наша манїфестація випаде величаво.

Український Народний Комітет.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. —ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНЦІВ В ПІТСБУРЩИНІ.

В неділю, дня 22. червня с. р., зїхали ся відпоручники ріжних товариств, братств та парохій з цілої Пітсбурщини до Нар. Дому в Мікізрако, Па.

Відпоручників прибуло около 200. Одноголосно ухвалено устроїти величавий манїфестаційний похід в головнім місті Пітсбурґ і сим публично запротестувати проти розбійничого нападу польської орди на українські землі в Галичині.

До Манїфестаційного Комітету зістали вибрані одноголосно: о. Е. Сидоряк, пп. Теодор Гут, Теодор Чемерис, Дмитро Порада, Фльоріян К. Волчко, Василь Онишків і П. Кінаш — яко члени; пп. Петро Кузьмика, Іван Хома і Йосиф Ялечко — яко секретарі.

Сей головний Маніф. Комітет видає до всіх українських парохій, товариств, братств, читалень, клюбів, до всіх, хто стоїть гуртом чи одинцем, без уваги на партії, таке розпорядженє:

1. В кождій місцевости в околици Пітсбурга найдальше до неділі, по день 29. с. м., зібратись на спільну нараду (надзвичайний мітінґ) і вибрати свій місцевий комітет.

2. Місцевий комітет має сейчас через Special Delivery повідомити о таким виборі Центр. Комітет в Пітсбурґ, Па.

3. Подати точну адресу місцевого комітету, щоби можна туди пересилати потрібні інформації.

4. Постарати ся, щоби комітет у кождій місцевости розвів поміж Українцями як найширшу агітацію і щоб на означений час і день явили ся всі як один.

5. Всечесне Духовенство просить ся взяти живу і діяльну участь в сій манїфестації, оголосити се розпорядженє в церквах, зарядити і перевести повисші вибори і вплинути на тих, котрі байдужно пропускалиб сю велику і страшну для нас всіх хвилю.

6. Хто однак не вспіє відбути такого виборчого мітінґу до 29. с. м., так може се зробити в тижни по 29-тім, але рішучо, хочби навіть перейти від хати до хати і зтягнути всіх в одну групу.

7. Місцевий комітет мусить переконати ся, яке число народу зголосить ся до манїфестаційного походу, бо від того буде залежати, чи манїфестація удасть ся чи ні. Про се рішучо, як найскорше, треба буде повідомити Центральний Комітет. Комітет робить стараня, а коли нас буде мало, то тільки себе осмішимо і викличемо гріш піде на марно.

Скажім собі, що мусимо зібрати що найменьше **10.000 народу** — і зберім!

Як не зберемо, то значить, що нас нема.

Памятаймо, що Лях давить нас вже за горло.

Народе! Чи позволиш себе сплячим задусити, чи прокинеш ся і крикнеш голосом страшним, голосом грому, щоб ляцька тюрма розпукла ся на двоє?!

Народе, ми ждемо на Твій відгук в неділю, 29. с. м.

Від Центр. Манїфестаційного Комітету.

В справах манїфестації просить ся відносити на адресу:

JOHN CHOMA, 705 Mint Way, S. S. Pittsburgh, Pa.

(Від Редакції: Повисшу відозву ми дістали щойно в пятницю (27. с. м.) пополудни, коли суботнїшне число „Свободи" було вже на машині).

ПРОТЕСТАЦІЙНІ ВІЧА.

13. Вест Філядельфія, Па.

В нас тут на Вест Філядельфії є лиш маленька горстка Українців. В суботу, дня 7. червня б. р., дістав секретар товариства „Згода" від Головного Укр. Нар. Комітету з Ню Йорку лист, про який сказав декотрим людям ще тогосамого дня.

В неділю, 8. червня, місцевий У. Н. Комітет в Філядельфії скликав збори всіх комітетових з кождої дільниці міста, щоби відбути наради в справі протесту проти Ляхів. На тих зборах були також два члени товариства „Згода", яко делеґати до Комітету. Там сказав п. Кирилюк, що він читав в ґазеті, що можливо, що президент Вілсон опустить Париж і дня 13. червня удасть ся в дорогу до Злучених Держав. Отже ми ухвалили не чекати з протестаційними телеґрамами аж до 15-го, але таки зараз вислати протест проти брутальних поступовань Поляків у східній Галичині.

На слідуючий день, в понеділок, ми скликали тут на Вест Філядельфії збори, які відбули ся в приватнім домі п. С. Старости. Збори отворив предсідатель товариства „Згода", п. Петро Кокодинський, пояснюючи зібраним, в якій цїли ті збори скликані і що ми мусимо запротестувати проти захланних Поляків, котрі як Половці і Татари рабують нашу рідну батьківщину.

Забрав голос секретар тов. „Згода", п. В. Волчанський, і говорив про відносини, які тепер панують на нашій Україні. Дальше сказав, що читав в часописи „Леджер", що Поляки спалили понад 100 церков, 50 замкнули, а понад 100 сьвящеників увязнили. Дика ляцька орда вимордувала наших визначнїйших провідників народу, так що лишив ся тільки простий селянський нарід. А тепер, коли наші сьвященики взивають селян до боротьби з Ляшнею, Ляхи на них мстять ся. Поляки заняли нашу Галичину і тепер чванять ся публично, що змогли Українців. Та не довго Ляхи будуть тїшити ся східною Галичиною — можливо, що навіть не будуть у нїй так довго, як Москалї в 1914 роції, і на стрімголов будуть втікати за Сян. Коби нам океан був отворений, ми всі стали би рамя об рамя з нашими братями проти Ляшнї. Та що-ж, коли не мож!... Тут залунали численні голоси: „І на оруже жертвував бим, що маю!" Колиж ми — говорив бесідник — не можемо тепер побити свого лютого ворога оружем, то мусимо слати на мирову конференцію тисячами протестаційних телеграм, аби наші крики рознесли ся відтам по всїм сьвіті, що ми остро критикуємо Поляків за їх брутальний вчинок. А як сї протести не поможуть, ну — то будемо мусїли чекати, доки не пригадаємо Полякам Жовті Води. Ще між нами знайдеть ся другий Богдан Хмельницький, котрий дав ся Ляхам в знаки в 1648 роції, коли розбив їх війска і забрав майже цїлу Польщу, Галичину і висвободив своїх братів з неволї. Ще між нами буде Ґонта і Залізняк, і ножі ще поострим на клятих ворогів, і скажемо їм ще раз: кари Ляхам, кари! Тодї ми не будемо щадити їх так, як Б. Хемльницький щадив польського круля.

Але тепер декотрі Українці підупадають на дусї і кажуть, що вже всьо пропало, що ми вже не зможемо видобути ся з польського ярма. Неправда, не пропало! Не підупадаймо, Братя, але будьмо відважні, складаймо гроші, а побіда буде напевно по нашій сторонї! Ще синьо-жовтий прапор повівати-ме від Сяну і Карпат аж по Кубань і Вильну, по широких степах України. І вільна буде наша земля, з рівним правом для всїх, без пана і хлопа!

Сю палку бесїду присутні нагородили грімкими оплесками.

Відтак ухвалено одноголосно вислати до Парижа і до Вашінґтону відповідні телеґрами. Присутні зложили по 50 центів на кошти висланя тих телеґрам до Парижа і до Вашінґтону, а решту вишлеть ся на оборону Галичини.

Тут не збирано жертв на Фонд оборони Галичини, бо майже всї присутні заявили, що будуть складати жертви на вічу, котре відбудеть ся в недїлю, 15. червня б. р.

Збори замкнено і вислано телеґрами.

В. Волчанський,
Калиняк, секр віча.

* * *

Тут у нас зявило ся щось два слуги Антихриста і скликали собі віче на середу, 18. б. м. Наняли галю і привели собі своїх бесїдників з повними торбами „Робітника". Думали: от зробимо дїло і всїх людий притягнемо до себе через „Робітника". Та на славу нашій громадї нїхто не пійшов на то віче, крім щось 5-тьох, котрі були цїкаві, що там буде.

На відозвах писали, що віче розпічнеть ся о годинї 8-мій вечером, а отворили його аж о годинї 10.15. Перший говорив большевик Никола Кушнїр і покликав на бесїдника Маркевича, котрий ще заки зачав говорити, просив, аби нїхто йому не переривав. Він казав: „На що нам складати гроші на Україну, коли тих гроший не видно, бо буржуї самі беруть. Наперед виріжмо своїх буржуїв, а потім будемо других різати. На що нам бити Поляка, котрий є робітником, як і ми?" Та тут я тобі, зраднику України, скажу таке, що коли будеш хотїти ще раз говорити де, то йди до доктора, най він тобі буду випомпує з мозку, бо видно, що твій мозок підплив водою. Ти видно не знаєш, що польська — як ти кажеш — буржуазия збудована на плечах тих хлопських робітників, котрі стоять і підпирають тих дідичів і бють таких як ти робітників, а ти кажеш, що польський робітник є твоїм братом. Він палить твоє добро, толочить кістки твоїх батьків, братів і сестер своїми брудними ногами, а ти кажеш, що він твій брат. Таж він не варта стануть навіть ногою на українську землю, котра зілята так кровю твоїх рідних. Вони палять наші церкви, а ти кажеш: най буде, бо церков не треба. А чому вони мають костели? Чому вони своїх костелів не попалили? Чомуж ти їм не скажеш: „Коли палите наше, то паліть і своє!" Ану, що вони тобі на се відповідять? Братаєш ся зі своїм ворогом, котрий на тебе ярмо рихтує. Проклятий най буде той, котрий з Ляхом братаєть ся! Хочеш побити польську богату клясу, то мусиш бити робітника, котрий її боронить і котрий тебе бє.

Як той бесїдник вийшов на сцену, то сказав, що не прийшов тут до десятьох „товаришів" говорити. А хто тебе кликав? Нам тут таких не треба, бо ми маємо своїх проводирів. Ви, котрі в краю школи не виділи, а тут пійшли два рази на большевицьке віче і вже пробили ся яничарами, хочете розказувати комусь. Вперед себе навчіть, а нам таких „професорів" не треба. Иншим разом пійдете на сто вітрів відти! Ви не є люди. Ви тільки так як сон і мара, а слова ваші се вітер на степу України. Схаменіть ся, будьте люди, бо лихо вам буде! Не йдіть по сторонї ворогів, але по сторонї братів, бо вас, своїх зрадливих синів, мати Україна проклене аж до десятого поколїня!

Василь Волчанський.

ДО ВІДОМА УКРАЇНЦІВ З ПЛОТИЧІ ВЕЛИКОЇ, ПОВІТ БЕРЕЖАНИ, ҐАЛИЧИНА.

Дуже важний мітінґ всїх плотицьких людий з Ню Йорку і околиці відбудеть ся в суботу, 5. липня б. р., в 8-мій годинї вечер, в домі А. Свитака, 333 Іст 9-та улиця, Ню Йорк, Н. Й.

Покищо подаеть ся до відома, що зібраних на бідних нашого рідного села 182 доляри приміщено в однім нюйорськім банку (число книжочки 1,136.534).

ЗА КОМІТЕТ:
А. Нагребецький, предс.
Т. Ґулька, секр.
А. Свитак, кас.

ВІДНОСИНИ ПРАЦІ ПОПРАВЛЯЮТЬ СЯ.

П. Ґ. А. Спрінґер, визначний пітсбурський знаток обставин праці, висловлюєсь дуже вдоволяючо про відносини праці в найблизшій будучности.

До недавного часу, не було рішучо попиту за робітниками другорядними як вуглеві майнери, фабричні помічники і робітники сталї. Тепер, однак, зауважуєсь малу зміну, особливо від часу коли адмінїстрація зелїзниць зістала приневолена віддавати свої замовленя на шини пятьом великим компаніям, які є.

Величезна скількість шин, яких запотребовує адмін. зелїзниць Зл. Держав, враз з матеріялом будівляним, дасть досить праці на слідуючих шість місяців для відливарень стали а затим і для углевих копалень.

В Сомерсет Кавнті, одним з найбільших в углеві майни, головно в майнах United Smokeless Coal Co., потрібно пятьдесять углекопів, особливо таких, котрі хотять працювати в майнах де можна дістати добре місце і котрі є призвичаєні робити при низьких покладах угля. Можуть тут дістати роботи до кінця їх житя.

Ми радо ділимось сею новиною з нашими родимцями і пригадуємо тим, що потребують роботи, щоби писали до Mr. G. A. Springer, 407 House Bldg., Pittsburgh, Pa., а він дасть Вам близші інформації в справі робіт в United Smokeless Coal Company, або пишіть до: United Smokeless Coal Co., Humbert, Somerset Co., Pa. 57

(Огол.)

С. С.

БАЯДЕРА КАЛЇ БАВАНЇ.

Бонзи вдарили в ґонґи. Баядери поставали в колесо прості, мов ириси і почав ся танець в честь богині Калї Бавані. Заграли тихі звуки і легко похилили ся дрібні головки дівчат, як квітки лелїї під подувами зефірів. І від музики будить ся живий вінок танцюристок з якогось сну-оману. І піднимають ся їх руки в гору з німою просьбою до Калї, що захована за тяжкою занавісою в паґоді слідить своїм одним оком танець, який так любить вона, жінка Магадеви-Щасливого. І розносять ся звуки щораз то дужші. І зразу повільно дрібочуть білі ноги баядер, а відтак щораз то швидше. Вже гремлять ґонґи. Починаєть ся шалений рух тіл. Вужем перегинають ся дрібні постати. Їх голови хитають ся, як чуби берізок серед вихру, а ноги біжать і біжать. Вже не видко тіл, тільки якесь колесо крутить ся і крутить. Громом гудуть послідні звуки ґонґів. Уриваєть ся колесо і мов мертві падуть баядери у низ...

Скінчила ся їх денна служба у храмі; вертають до своїх низких хатин. Розкладають ся вигідно на матах, щоби відпочати. І одні вже позасипляли, другі ще весело ґуторять. Тільки баядера Сіта лежить тихенько. Її очи замкнені, але думка не дрімає. Вона найгарнійше гуляє. Найвірнійше сповняє обовязки божої слуги. Для Калї Бавані вирекла ся нареченого. І тепер, коли вона близко храму, хотіла би бодай раз побачити богиню, заховану там за занавісою, хотіла би побачити в цілім маєстаті жінку Магадеви. Вона тільки чула про Калї, про її силу, красу і все щось тягне її увійти бодай раз за занавісу, як не буде архиєрея. Може й нинї се здасть ся, як стане тихо...

Погана Ніч зіпхнула насильно Сонце. В боротьбі Тьми і Сьвітла полила ся кров. І почервоніли від неї ледові чуби Гімаляїв. Румянцями вкрили ся лиця гордих скал. Поржавіли соснові шпилясті ліси на склонах гір, а по лугах і листових деревах поніс ся мрачний туман Сумерку. Долину над Ґанґесом оповила густа імла та наче павутинєм заснувала пропастні джунґлї. Повіяв холодний вітер. Віджили люди по денній спеці і дрібними комахами розбрели ся по всїх усюдах.

Тільки коло храму Калї Бавані в Бенарес тихо і пусто, бо прохожі боять ся збудити могучу богиню Лихої Долї. Досить складали їй жертв за дня і тепер хочуть отрясти ся з жаху перед грізною Калї, тому то й обминають її великий храм. А богиня не спить і певно люта від сеї зневаги, бо горами несуть ся громи і тисячним голосом відбивають ся від Гімаляїв. Неспокійно піднимають ся зі своїх гнїзд вужі. З леговищ стають тигри і льви й вітрять бурю. По рабськи скручують сосни свої верхи. Дрожать від жадоби двобою дуби і кедри. Холодно витають пальми вихор і своїми розтріпаними пальцями-руками відпихають його любовні пестощі. На склонах гір шалїє буря, а відгуки її несуть ся над Ґанґес. І від трівоги шипить ріка й каламутнїє. І люди, бачучи зловіщий знак, ховають ся по хатах. Кругом стає пусто, тихо і лячно.

Тільки в кімнаті баядер промайнула ся на часочок біла, легка тінь. Може сонна мара. Неспокійно поруxала ся одна і друга танцюристка і перевернула ся в снї на другий бік...

І знова глухо.

А біла тінь снуєть ся і переходить з хати в коридор.

Вже станула перед занавісою. Руками доторкнула ся її аксамітних фалдів. Занавіса задрожала — може в почутю сьвятотатства. А тінь стала непорушно перед сьвятая-сьвятих паґоди індійської богині Калї Бавані. Видко щось важить в ту хвилю, бо дрож переходить з занавіси в руки. Та наконець рішаєть ся поступити. І рожеве сьвітло спало ізза фалдів котари на баядеру Сіту.

В сьвятая-сьвятих тихо.

І хоть на дворі шалїє буря, а від Гімаляїв іде придавлений гуркіт громів, Калї сидить непорушно. Сіта вже отрясла ся з жаху і підходить близше. Богиня не рухаєть ся. Баядера доторкаєть ся рукою жінки Магадеви і в ту хвилю дивне почуване обхопило танцюристку.

Під пальцями чує вона дерево і сьміх іграє на її устах.

І сьміливо глядить тепер в діяментове око помальованого, нездатно обтесаного пня і погорда бє від цілої постати Сіти. Як би ніхто не чув, вона-б на все горло засьміяла ся з тих всїх танців, які що дня виводила перед занавісою для того дерева пообвішуваного золотом —камінем. Ні, се не може бути жінка Магадеви. Вона певно живе десь там в горах, серед лїсів під синим склепінєм неба, а не тут.

І мерщій вибігла Сіта з паґоди...

Раннім ранком встало сонце. Над джунґлями підняли ся рожеві опари. Перловими сльозами окапували високі пальми. Сріблом сіяла зелень дерев. Запах ішов від цьвітів по лугах. Високо на склонах, на карлових деревах вужем повзав сніг, а лїд сьвітив діямантами на чолах гір. У низу над Ґанґесом зійшов погідний ранок. І кокетливо поруxали ся листи біґноніїв. Поважно захитали головами кучеряві цельозії. Скручували ся на всї боки крилаті квітки десмодіїв. Лїниво обертали колючими лобами трійливі датури. Легкодушно гойдали ся на водах меткі льотоси. Веселим щебетом відізвали ся птиці. Начав ся і буденний танець людий. Зафилювало житейське море, прокинувшись з просоня.

В храмі Калї Бавані настав рух. Хромі, сліпці й хорі спішать до сьвятого жерела, щоби зачерпати цілющої води. Встають і баядери. І бачать одну порожну мату. Сіти десь нема. І довкола шукають за нею.

Слуги знайшли її над Ґанґесом і очам не вірять. Сіта, звернена до ясних лучів сонця, до гір, гуляє. Гуляє танець правдивій Калї там високо, в горах, серед лісів, під синим небосклоном. Тут вона чує її серцем, бо в очах баядери видно справедливе одушевлене для Бавані, жінки Магадеви.

І слуги сіпають танцюристку за руки і тягнуть її силою в храм. А вона опираєть ся їм, бо чогож там пійде, коли вже зложила ранний привіт Калї тут, серед природи. Та слуги силою тягнуть баядеру дальше, бо так наказав архиєрей.

Вістка про утечу баядери розійшла ся скоро по всїм місті. Велика товпа зібрала ся перед паґодою. В храмі зійшли ся на суд єреї й архиєрей. Вже здалека видно слуги. З запертим віддихом чекає на них товпа. Вже добачила вона й танцюристку. І зафилювало море голов. Зашуміло, закипіло та розступило ся перед Сітою. Баядеру увели в храм на суд.

Минали довгі хвилї. Товпа чекає. Тихий шепіт іде з уст до уст. Цікавість росте. З храму вийшов блїдий архиєрей. Товпа втихомирила ся. Підняв руку і сповістив, що баядера зійшла з ума. Товпа знова зафилювала. Архиєрей підняв вдруге руку. І знова стало тихо, а він мовив, що танцюристка збожеволїла за кару, бо увійшла до сьвятая-сьвятих Калї Бавані...

Не докінчив, бо Сіта вирвала ся з пут і станула в ту хвилю перед товпою.

Хотіла їй звістити всю правду, та з сотки уст понесли ся оклики: „Божевільна", „Божевільна береть ся проповідати! Тихо! тихо" — заревіла людська маса.

Ще не вспіла баядера отворити уст, а вже зареготала ся товпа.

Впали перші слова, а кругом понесли ся і хитрі: „Ґе-ґе-ґе"! і тупі „Ґі-ґі-ґі"! і скупі: „Ґу-ґу-ґу", а найбільше було простодушних: „Ха-ха-ха", бо найбільше було таких, що справді повірили в бесїду архиєрея!

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. Николая, від. 78, подає до відома, що в неділю, 6. липня с. р., відбудеть ся в церковній галї піврічний мітинґ, на котрім кождий член повинен бути присутний. Довгуючі члени мають сплатити всї свої належитости. — І. Стерник, секр.

БЕРВІК, ПА. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 164, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся в неділю, 6. липня, о годині 1.30 пополудни, в гали церковній. Кождий член має явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разї можуть бути суспендовані. Котрий член не явить ся на тім мітинґу, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Контрольна комісія має здати піврічне справоздане. Будемо принимати нових членів до товариства за половину вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Н. Козар, предс.; К. Рибак, кас.; Н. Піціль, секр.

ЕКЛЕЙ, ПА. Бр. св. Николая, від. 349, подає до відома всім тим членам, котрі не були на піврічнім мітінґу, який відбув ся дня 22. червня с. р., що мітінґи будуть відбувати ся першої неділї по першім, а не першої неділї по пятнайцятім, як було доси. Се стало ся длятого, що ми дістали місце в старій школї. Тож просить ся всїх членів появити ся на слїдуючий мітінґ, котрий відбудеть ся в неділю, 6. липня с. р., бо ще є важні справи до полагодженя, котрі не покінчили ся на минувшім мітінґу. Було ухвалено, що на покрите коштів за вислане телєграми до Вашінґтону і до Парижа кождий член і члениця має зложити одного доляра, тож кождий член повинен застосувати ся до сеї ухвали і заплатити $1.00, бо в противнім разї буде суспендований яко член довгуючий. — А. Мороз, предс.; Н. Війтишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся в четвер, 3. липня, точно о годині 8-мій вечером в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та ул. З новими членами голоситись до секретаря. — М. Марків, секр. фін.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуть ся в пятницю, 4. липня с. р., точно о годині 3-тій пополудни, в гали під числом 71-73 Норт 6-та улиця. Кождий член має явитись, бо є важні справи до полагодженя. Члени довгуючі мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разї будуть суспендовані. Котрий член не явить ся на сї збори, заплатить 50 цнт. кари а урядник $1.00. Контрольна комісія обовязана того дня зложити піврічне справоздане. В тім дни наше братство приймає нових членів без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Добра отже нагода для тих Українців, котрі доси ще не стоять в жаднім товаристві. — Г. Цвекало, предс.; В. Яськевич, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 104, подає до відома, що піврічний мітинґ відбудеть ся дня 11. липня б. р., о годині 6.30 вечер, в гали п. Николи Ваверчака під ч. 720 Чарлз стр. Просить ся всїх місцевих і позамісцевих членів прибути на сей мітинґ і вирівнати всї свої довги. Котрий член не явить ся на тім мітинґу, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Буде справоздане касове. — М. Вітів, предс.; П. Стопень, кас.; Н. Ворона, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Уряд товариства „Запорожської Січи" повідомляє своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся в неділю, 6. липня, у тійсамій гали, де завше. Є дуже важні справи, які вже давно повинно ся було полагодити, а полагодить ся їх тільки тоді, як всї зійдемось. Довгуючі члени як не вирівнають своїх довгів, будуть суспендовані. Як хто має яку велику перешкоду, то повинен прийти бодай свій довг сповнити. Після ухвали з попередного мітинґу кождий член має принести зі собою ленту на галю. Неявившій ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Просимо тих, котрі ще не належать до жадного українського товариства, нехай прийдуть на наш мітинґ, а ми їх радо приймемо до свого товариства і до У. Н. Союза. — М. Й. Бардачевський, предс.

КАНЗАС СІТИ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся в неділю, 20. липня б. р., точно о 3-тій годині пополудни, під числом 20 Савт 6-та ул. Обовязком кождого члена явити ся на сей мітинґ. Рівнож кождий член повинен привести на сей мітинґ нових членів, котрих будеть ся принимати до братства без вступного, а до У. Н. С. після статута. Тож, Братя і Сестри, хто з Вас ще не стоїть в жадній українській орґанізації, нехай користає з нагоди. Прийдіть на сей мітинґ та забезпечте себе і свою родину на чорну і лиху годину, бо як будете відкладати, то буде потому пізно, а самі на себе будете нарікати. Тож не відкладайте на далї, тільки зараз вступайте до нашої славної орґанізації. Вступаймо громадно, бо де злука, там і сила. — Д. Янчишин, пр.; Р. Мазур, кас.; П. Ярема, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся дня 6. липня б. р., зараз по Службі Божій, в Ліберти Гол при ул. Ірі і Робей. Кождий член має явити ся на тім мітинґу, бо будуть важні справи до полагодженя і буде дискусія в справі календаря на рік 1920. — І. Савчук, предс.; Д. Мидзяк, кас.; А. Козира, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від. 218, подає до відома, що дня 15. червня с. р. відбув ся піврічний мітинґ, на котрім зістав вибраний слїдуючий уряд: М. Бурий, предс.; С. Дзяпко, заст. предс.; Й. Залановський, секр.; М. Ткачишин, заст. секр.; С. Шубеляк, кас.; Н. Курецький, заст. кас.; М. Єдинак і М. Шпак, контрольори; С. Інкевич і Й. Сокіл, доглядачі хорих; А. Ярмола, капітан; Т. Адамяк і В. Нановський, післанці; А. Ярущ, поліцай; С. Стахура і Ф. Струк, хоружні. Мітінґи будуть відбувати ся кождої третої неділї по першім, точно о годині 1-шій пополудни. Зі всїми справами треба голосити ся до секретаря, 61 Вашінґтон улиця. — М. Бурий, предс.; С. Шубеляк, кас.; Й. Залановський, секр.

The Ukraine Is Europe's No-Man's Land.

There is to-day in the east of Europe a No Man's Land as big as France, Italy and England put together. Perhaps it is not altogether accurate to call it No Man's Land since it is inhabited by a population of 30,000,000—over one-fourth that of the United States. Nevertheless, politically its status is not much more clearly defined than that of the strip between two enemy trenches somewhere in the Argonne.

This No Man's Land is the Ukraine, also called Southern or Little Russia; also called the Granary of Europe. One of the richest territories in the world, destined to play a role of foremost importance in a recognized Europe, to-day the Ukraine has no government, no law, no central authority.

We say the Ukraine has no government. To be more precise it has five or six governments, which, however, amounts to the same thing. The so-called Directory, which is about the nearest approach to a legally constituted executive authority, has no permanent seat. Two of its heads, Hrushevsky and Vinnichenko, are exiled, the latter in Vienna at present; the third leader, General Petlura, is encamped with his peasant army somewhere in Volhynia. There is a Bolshevik government at Kharkov, another at Odessa. Kiev, the Ukrainian capital, is, for the time being, ruled by one Zeleny, an adventurer who, after serving his time in Rakovsky's Red Guard and in Petlura's nationalist army, went into business on his own account and organized some sort of legion whose machine guns constitute the legal background for his regime.

Parts of the country (Cholm and Eastern Galicia) are held by the Poles; in Bessarabia there are Rumanian troops, and in the east the Cossacks of General Denikine, head of the anti-Bolshevist government of Yekaterinodar, help keep things lively. Until lately there were French and Greek contingents in the Ukraine; these, however, have been withdrawn.

And out of this maze of conflicting passions and interests, of racial, religious and class animosities, this veritable "bellum omnium contra omnes," one thing stands out as certain: that there will be no peace in Europe until the problem of the Ukraine is satisfactory settled. The Ukraine, mind you, is not a small nation; it is one of the largest in Europe and its area is second in size only to that of Great Russia.

Before an explanation of the present situation in the Ukraine can be attempted it is necessary to give a brief historical sketch of the country and the people. There is probably no nation within the boundaries of civilization of which so little is known, comparatively speaking.

Only a year ago it was possible for Mr. George Creel to say, in his capacity as head of the Committee on Public Information, that he thought the Ukraine was a musical instrument. The main reason back of this general ignorance is that for the larger part of the last five centuries or so the Ukraine has not been an independent, organized state. Originally the cradle and centre of Russian civilization and Russian power, it was subsequently conquered and subjugated, in parts or as a whole, by Lithuanians, Mongols, Turks and Poles, until in the middle of the seventeenth century it passed under Russian, or, as the Ukrainians prefer to say, Muscovite sovereignty.

Owing to the wars and foreign conquests, the Ukraine did not possess any upper class for many centuries. The landed aristocracy, or that portion of it which survived the ravages of Mongol and Turk, was fully Polenized first, Russianized later. There was a sort of military middle class, a caste of hereditary warriors, the Cossacks, who in times of peace were small freehold proprietors; they formed the kernel of the free Ukrainian republic in the sixteenth and seventeenth centuries. But the mass of the population was composed of serfs, crushed under the iron heel of Polish or Polenized landlords.

Ukrainian national consciousness did not develop until the middle of the nineteenth century. Its prophets were the poet Shevtchenko and the historian Drahomanov. The aims of the nationalists were not political at all, to begin with, but merely cultural. There was no talk of secession from Russia even as late as April, 1917, when, following the March revolution at Petrograd, a Ukrainian national congress was held at Kiev. But the Ukrainian intellectuals, imbued with Western spirit and ideals, strove to develop a national language and literature. It is now generally acknowledged that Ukrainian forms a separate branch of the Slavonic family of languages; it differs from Great Russian more than Polish differs from Czech.

The chief difference, however, that which constitutes the Ukrainians as a nationality distinct from Russia, is in the character and tradition of the people. The Ukrainians are essentially southerners, the Great Russians northerners. In habits, temperament, ways of thinking the Ukrainians are closer to the Serbs than to the Great Russians. Their Slavic strain is purer than that of the Muscovite with his strong Mongol-Finnish admixture. The Ukrainians, generally speaking, are a tall, dark people; the Russians fair and of a lower stature. In contrast to the mystical, religious, pacifistic, patient, submissive, rather indolent Great Russian the Ukrainian is a hard-headed, industrious realist and a stubborn fighter. History explains the difference: from the earliest times the Muscovite has never known freedom, whereas the Ukrainian is proud of his tradition inherited from the free soldier republic of the Zaporoghi Cossacks.

Individualists.

Above all, the Great Russian is socialistic-communistic by tradition and temperament; the Ukrainian is an extreme individualist. On the abolition of serfdom by the Czar Alexander II, the land ceded by the noble proprietors—ceded on heavy terms, needless to say—was, in Great Russia, taken over, mostly by individual peasants. Communal tenure of land, that specifically Russian institution, has never had a root in the Ukraine. In his excellent book on "The New Eastern Europe" Ralph Butler calls attention to the radically different appreciation of business success in the Great Russian and Ukrainian villages. Accordingly, in Great Russia the farmer who extends his holding and "piles up" is looked upon askance, is almost despised as a heartless egoist, a "pusher"; he is known by the characteristic nickname of "kulak," meaning "fist." In the Ukraine the same peasant is admired and envied as a superior person, just as he would be in America or Western Europe.

Czarism at Work.

Up to quite recent years the great mass of the Ukrainian people was little affected by the nationalist movement of the intellectuals. The latter, however, were substantially assisted in their uphill task by the stupidly oppressive policy of the czaristic government, which did its worst to eliminate the Ukrainian language from the schools and all public uses. The plan worked just as the similar policy of the Prussians did among the Poles of Posen and in Alsace—it called forth a nationalistic reaction. The lion's share in Ukrainian national rebirth belongs to the Ukrainians of Galicia, the so-called Ruthenes, who, although cruelly oppressed by the Polish aristocracy, the ally of the Hapsburg government, were still allowed to develop their language in literature and to spread the national idea across the border. It should be remarked here that the hostility of the czaristic government to Ukrainian nationality was shared even by the Russian liberal parties, such as the Kadets, and even by the Kerenskists.

The Ukrainian national movement came to a head after the overthrow of czarism. In April, 1917, the Ukrainian National Congress applied to the Russian Constituent Assembly for a degree of autonomy. The request was shelved; whereupon the Ukrainian Rada, or Diet, proclaimed independence. However, there was still no intention of seceding from Russia altogether; the plan was to form an independent Ukrainian state as member of a Russian federal republic.

Secession became the war cry first after the Bolshevik upheaval of November, 1917. The Ukrainian government was composed almost exclusively of the radical bourgeois element and backed by the peasantry on the assumption that a free country meant also free land. The Nationalists, however, were lagging behind with the all-important land reform until the Bolshevik coup at Petrograd and Moscow forced their hands. Presently the "universale," or decree, was issued at Kiev, ordering the taking over of all landed property under a communal ownership. Land committees were appointed and the execution of the reform began.

Here, however, the Nationalists, who in their economic policies were of the Kerenskist shade of doctrinaire Social Revolutionaries, committed a mistake which soon proved fatal. The Ukrainian peasantry did not desire communization of the land; it desired the land. Small freehold ownership was the Ukrainian ideal. The reform, therefore, while embittering the great proprietors against the Nationalist regime, did not natisfy the peasants.

In the mean time the eyes of the German High Command became fixed on the Ukraine. The full granaries of South Russia were held up to the slowly starving German people as a glorious promise. Getting a foothold in Kiev and Odessa was now one of the principal objectives of German strategy; and with the separate peace of January, 1918, the objective seemed to be attained.

The Ukrainian government signed the treaty for three reasons: First, because it shared the belief then generally held all over Europe that Germany would win the war; second, because the Rada was much more afraid of the Bolsheviki than of the Germans; third, because the Ukraine had not a single ammunition factory, all those of the old regime being situated in Great Russia and now in Bolshevik control. It would be unfair to charge the Rada with pro-Germanism. It signed the separate peace because it saw no other way out.

Probably fear of the Bolsheviki was strongest of the three motives. This fear was not altogether unjustified. No sooner was the separate peace signed than the Bolshevik army invaded the Ukraine, captured Kiev and chased the Rada to the winds. This diversion was welcome to the Germans. They simply could not resist the impulse to save the Rada. A strong German and Austro-Hungarian army was dispatched to the Ukraine; Kiev was taken, the Bolsheviki were routed and the Rada was reinstalled, this time under German protectorate.

Those Full Granaries.

Now, the "full granaries' of the Ukraine played an important role in the calculations of the German General Staff, and a rolé even more important in the home propaganda of the German government. Nevertheless, they were only part of the story. The German generals had plans reaching far beyond immediate food relief. First, there was the "buffer state" idea, the scheme of weakening Russia by detaching a fringe of national states on the west and southwest. Moreover, the Ukraine is by far the richest section of the former Russian Empire. To quote Mr. Butler, "the Ukrainian provinces contain the best part of the black earth zone, the granary of Eastern Europe; most of the coal and iron, nearly all of the oil, all of the salt, 80 per cent of the beet, 70 per cent of the tobacco, one-third of the livestock of all Russia." By no means a contemptible booty. But, above all, the Mesopotamian and Syrian successes of the British had already shattered the dream of Berlin-Bagdad; suddenly the Germans saw the alternative Berlin-Odessa-Batoum-Bakû-Teheran could be had almost for the asking, with the immense oil fields of Transcaucasia thrown in for good measure.

The plan was grandiose, but trouble arose right at the start. German detachments were sent to fetch the wheat from the "full granaries" of the Ukraine. Imagine their surprise when they found the "full granaries" empty. There was no wheat in the Ukraine! The glorious German dream of white Ukrainian bread was about to end in a nightmare.

The explanation was simple enough. The Ukrainian peasants concealed their stores from the Germans, and in many cases the villagers resisted search with machine guns and hand grenades and everything. Patriotism, the hatred of the invader, had something to do with this unexpected attitude, so had the Russian paper money with which the Germans wanted to pay for the wheat. But the Ukrainian peasant had enough Russian paper money to paper his rooms with rubles, if wall-papers were the fashion in Ukrainian villages. What he needed and could not get for money was clothing, shoes, agricultural implements, medicines. These the Germans did not bring along. As a result, the Ukraine as an expedient in eluding the British blockade of Germany proved a total failure.

In the mean time the great landed proprietors, who had suffered considerable losses because of the land reform, mobilized their German junker connections. Dissatisfaction with the Rada was growing among the Ukrainian peasantry. In May, 1918, the situation came to a dramatic head. One day German troops entered the meeting of the Rada, arrested the President, Hrushevsky, and other leaders and dissolved the assembly. The next day the Russian ex-general, Skoropadsky, himself one of the big proprietors, was acclaimed Hetman by a mob of armed peasants, who he, under German protection, had marched to the capital.

The story of the Skoropadsky regime can be told briefly. In the economic field it meant cancellation of the land reform and restoration of landlordism. In the political field it meant rapid retrogression to pre-revolutionary standards and methods. In the national field it meant the end of separatism and preparation for reunion with Great Russia. In a word, Skoropadsky was a monarchist, a feudal reactionary and a pan-Russian. He soon became the most hated figure in the country. But the German bayonets were still there.

Then came November 11, 1918. Germany collapsed, and presently Skoropadsky saw himself besieged in Kiev by a peasant army of several hundred thousand, headed by General Petlura, the Nationalist leader. Skoropadsky had a body-guard of Russians, mostly former officers, and a few thousand German troops, marooned in the Ukrainian capital. The latter declared neutrality. Skoropadsky applied for help to General Denikine, head of the anti-Bolshevist Cossack government of Yekaterinodar. Denikine answered with an ultimatum enjoining Skoropadsky to declare for all-Russian unity and to appoint a Russian ministry. Skoropadsky made a faint attempt to comply. Within a few days the army of Petlura entered Kiev, routed Skoropadsky and restored the Nationalist government, now called Directory.

Free for All.

And now followed what will probably go down into future records as the greatest free-for-all fight of modern European history. The Bolsheviki attacked in the North. Petlura, the Nationalist general, cherished some sort of a hope that the Allies, who were endeavoring to encircle the Bolsheviki, would come to his aid. Sure enough; and Allied contingent under General Berthelot, composed mainly of French and Greek troops, landed at Odessa, and the Rumanians advanced from Bessarabia. It was then that the painful surprise was sprung. Immediately after their landing the French organized "all-Russian" volunteers and attacked the Ukrainian forces of Petlura and the Directory.

For brevity's sake a list is given here of the various campaigns that were being fought in the Ukraine before the end of 1918:

1. *The French-Rumanian-Greek-Russian army vs. the Bolsheviki in Southern Ukraine.*
2. *The French-Rumanian-Greek-Russian army vs. Petlura in Central Ukraine.*
3. *Petlura vs. the Bolsheviki in Northern Ukraine.*
4. *Denikine vs. Petlura in Eastern Ukraine.*
5. *Denikine vs. the Bolsheviki in Eastern Ukraine.*
6. *The Rumanians vs. the Ukrainians in Bessarabia and Bukovina.*
7. *The Rumanians vs. the Bolsheviki in Bessarabia.*
8. *The Ukrainians vs. the Bolsheviki in Bessarabia.*
9. *The Poles vs. the Ukrainians in Eastern Galicia.*
10. *Everybody in general against the gangs of brigands and marauders, many of them jobless German soldiers of the disintegrated army of occupation.*

Precisely how the situation stands at the present moment it is wellnigh impossible to tell. The following facts may be stated with reasonable assurance:

1. *That the French and their auxiliaries, after penetrating to the north to a considerable distance, were withdrawn, and that later on Odessa and Sebastopol, the main Allied bases, were evacuated.*
2. *That the capital, Kiev, has changed masters three times, being taken from Petlura by Bolsheviki, then recaptured by Petlura, finally, after being evacuated by the latter, seized by Zeleny, the quasi-Bolshevik independent leader, who holds the city now.*
3. *That Kharkov, in the Eastern Ukraine, and Odessa are at present Bolshevik strongholds.*
4. *That in Eastern Galicia the situation is controlled by the Polish army of General Haller, composed to a large extent of Polish-American volunteers.*
5. *That in Volhynia, a western province of the Ukraine, Petlura has recently made progress, capturing the towns of Berdichev and Proskurov. He is, however, menaced by the Poles in the west and south and by the Bolsheviki in the east.*
6. *That the Cossacks of General Denikine have suffered a severe setback at the hands of the Bolsheviki, but are now recovering for a new offensive.*
7. *That the greatest danger of all is the typhus epidemic, which is taking its toll by ten thousand, and whose spread, in the absence of medical supplies, cannot be stopped.*

This, in brief outline, is the situation in the Ukraine to-day. After the foregoing it is perhaps no exaggeration to say that, compared to the Ukrainian problem, questions like that of the Saar Valley or Dantzic appear as mere diplomatic bagatelles. And the problem of the Ukraine is merely a part of the general Russian settlement.

(From N. Y. *Tribune*, June 22, 1919.)

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Реемiґрація по війні.

Реемiґрація чужинців по війні стала тепер головним питанем для обговорюваня в американських промислових і політичних кругах. Сим питанем всі захоплені і всі побоюють ся, що Злучені Держави остануть ся по війні без робітника, котрий тепер сповняє найтяжші роботи. Кардо Асбори, з Філядельфії, говорячи на зборах промисловців у Пітсбурґу, заявив, що реемiґрація чужинців по війні буде велика, бо майже кождого року відси виїде около 1,300.000 людий; а про іміґрацію до Злучених Держав нема що й говорити. Коли вона яка буде, то в кождім разі дуже незначна. З огляду на се ріжні правительственні і приватні бюра містять тепер в ріжних, а найбільше в чужинецьких ґазетах великі оголошеня, в яких накликують чужинців, аби вони забули про свій старий край, не вертались там більше, а остали ся таки тут. — Обчисляють однак, що найменьше 75% іміґрантів кождої національности виїде по війні до старого краю і нема жадної сили, аби їх здержати від сього кроку.

Бійка коло церкви в Ню Йорку.

(Спеціяльно до „Свободи").

Минувшої неділї при Семій улици в Ню Йорку, біля української церкви, звела ся бійка між поліцією і большевиками з пятої улиці. Большевики, як звісно, приходять під церкву аґітувати між нашими людьми, аби вони ставали в ряди Троцького. Ся аґітація доходить до неможливих границь. Большевики товпою стають на улици і не лишають вільного місця на перехід. З тої причини поліція розганяє людий, щоби не товпили ся. Так було минувшої неділї. Але одному большевикови, котрий не любить порядку, не сподобав ся наказ поліцая уступити ся з дороги. Він почав ставити ся до поліцая, з чого повстала бійка. Наступили арештованя і арештованим грозить тепер немала кара.

Де Валера горожанином Ню Йорку.

Проф. др. Емен де Валера, президент Ірляндії, явив ся минувшої пятниці у Джана Гайлена, мейора Ню Йорку, та подякував йому за наділенє титулом почесного горожанина Ню Йорку. Міська рада Ню Йорку наділила проф. Де Валеру одноголосно сим титулом.

Траґедія лікаря-старця.

В тюрмі у Мінеоля, Н. Й., повісив ся 67-літний др. Волтер Кін Вілкінс, лікар. Його оскаржено, що він замордував 27. лютого 1919 року свою власну жінку і поставлено перед суд. Др. Вілкінс заявляв, що не він поповнив сей злочин, однак власти попали на всі сліди, які вказували, що убийником був лише др. Вілкінс. Оскаржений заявляв, що всі ті знаки були спеціяльно приготовані ворожими людьми, котрі напосіли ся на його житє. Ніщо не помогло. Лава присяглих узнала, що др. Вілкінс є винний морду в першій степені і його мали засудити на кару смерти на електричнім кріслї. Д-ра Вілкінса мали перевести нині, у вівторок, до тюрми в Сінґ-Сінґ. Стало ся однак инакше: він добровільно відобрав собі житє. Перед смертию написав лист до одного зі своїх сьвідків, в котрім між иншими є сказано: „Я роблю самого себе своїм екзекутором. Не хочу, щоби судія Маннінґ (котрий судив д-ра Вілкінса) дивив ся менї в очи в слідуючий четвер і щоби говорив, що я мав справедливу розправу. Я є абсолютно невинним злочину, за який мене засуджено".

Картка з Честер до Лакавана йшла 1.167 днів.

(Спеціяльно для „Свободи").

Онуфрій Стецьків, у Лакавана, Ню Йорк, вірить тепер, що він не є позабутим в сьвіті і що якесь щастє, яке йому мало вже давно судитись, прийде ще можливо до його хати. В се вірить він тому, що почтова картка, на котру він вже давно був стратив надію, прийшла таки до нього. Картка, писана 11. цьвітня 1917 року Йосифом Осердчуком в Честер, Пенсильванія, зістала доручена п. Стецькову 22. червня 1919 року. З Честер до Лакавана почтова картка йшла повних 1.167 днів. На картці п. Осердчук питає свого приятеля Стецькова, що доброго чувати коло нього і просить як найскорше донести, чи він приде до нього на сьвята...

Спала 97 днів і померла.

По 97 днях безперервного сну померла в шпитали Белвю, в Ню Йорку, молода дівчина Гільда Карль. Її забрано до шпиталю 21. марта 1919 року і мимо всіх зусиль зі сторони лікарів її не вдало ся збудити.

Закрали гроші з куферка.

Олександер Крупський, з Пенн Еллен, недалеко Назарет, Пенсильванія, доносить нам, що там в ночи з минувшого четверга на пятницю „боми" взяли куфер одного Поляка, котрий мешкав у Юрка Данила, винесли той куфер на фарму, розбили його і забрали 1.155 долярів. Українцеви Петрови Прокоповичови також розбили куфер і взяли 15 долярів; в одного Німця закрали 10 долярів, а в другого одного доляра і 80 центів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Голубович проти плебісциту.

Українське пресове бюро в Станиславові заперечило вістку, що голова галицько-українського правительства, др. Сидір Голубович, заявив ся, аби справу Галичини полагодити при помочи плебісциту. Сю вістку пустили Поляки навмисне. Др. Голубович і ціле українське правительство рішучо противить ся всяким плебісцитам на українській території.

Конституція саветської України.

Зїзд саветів цілої України постановив: 1. Саветська Україна входить в склад російської соціялістичної републики яко одна зі складових частий російської републики. 2. Українська саветська република має власний савет народних комісарів. 3. Внутрішними справами завідує савет народних комісарів, а заграничні справи підлягають загально-російському саветови народних комісарів. 4. Всеукраїнський зїзд саветів вибирає центральний екзекутивний комітет, котрому савет народних комісарів має здавати звіт зі своєї діяльности. 5. Делеґатів від зїзду висилаєть ся в загально-російський екзекутивний комітет з правом рішаючого голосу.

Саветський парлямент.

Парлямент саветської України складаєть ся з 310 послів, а партійний склад парляменду представляєть ся, як слідує:

комуністів	154
безпартійних	27
рос. лївих соц.-револ.	34
рос. соц.-дем. інтернаціонал.	21
Жидів зєднаних соціялістів	10
Жидів лївих бундистів	9
Жидів сіоністів	8
Жидів правих бундистів	6
укр. соц.-дем. независ.	17
укр. лївих соц.-револ.	6

Як видно з повисшого зіставленя, в парляментї є лише 23 посли, котрі виразно іменують себе Українцями; Жидів є 33; послів, котрі виразно іменують себе Росіянами, є 55. Прочі, числом 181, розпадають ся між комуністів і безпартійних. Без сумніву між ними є много Українців, але нема також сумніву, що більшість між ними творять Москалї, Жиди, Поляки і инші елементи, котрі відносять ся ворожо до української справи.

До президії парляменту належать: Бубнов (Москаль), президент; Гайфец (Жид), заступник президента; Любченко і Касіян (Українці), секретарі; Рафес (Жид), Макаров (Москаль) і Сидоренко (Українець), члени президії. — Пізнійші вісти доносили, що Касіян зістав убитий.

Лондонський „Таймс", з 6-ґо червня 1919, доносить, що большевики на Україні уживають кінематоґрафів до своєї пропаґанди.

Поляки видалили з Берестя всіх визначнійших Українців і також наказали редакторови української ґазети „Рідне Слово" опустити місто, а ґазету заборонили видавати.

Українці Далекого Сходу орґанізують армію.

„Українець на Зеленому Клині", ч. 40, з 24. мая 1919, доносить, що у Владивостоці зорґанізовано Перший Ново-Запорожський Курінь українського вільного козацтва на Далекім Сході. За дозволом влади і з відома українського громадянства має зорґанізувати ся другий курінь в Хабаровску, а инші в Харбині, Благовіщенску і т. д. Газета наклинує всіх Українців військового віку, щоби вступали в ряди свого національного війська, стати спільно під один український прапор та виборотн собі правдиве самоурядоване.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Безпосереднє получене корабельне Канади з Україною.

Заряд корабельної компанії „Кюнард Лайн" оповістив, що він має намір, коли окажеть ся відповідна нагода, завести безпосереднє корабельне получене між Канадою і Україною, а також між иншими чорноморськими державами.

Процес д-ра Сушка з епископом Будкою.

Перед висшим судом у Вінніпеґу відбула ся розправа між д-ром Олександром Сушком і греко-католицьким епископом Будкою. Епископ заскаржив д-ра Сушка о зворот 600 долярів, позичених епископом в банку для д-ра Сушка. Банковий нот підписав др. Сушко і епископ Будка, однак епископ мусів звернути банкови гроші зі своєї кишені. Суд видав вирок в користь епископа Будки, котрому др. Сушко має звернути 600 долярів і заплатити всі судові кошти. — Знова др. Сушко заскаржив епископа Будку о зворот 1.000 долярів, яко кошти подорожи за себе і його родину зі Львова до Вінніпеґу. Др. Сушко домагав ся звороту сих гроший на тій підставі, що він приїхав зі Львова до Вінніпеґу бути редактором української ґазети „Канадійський Русин" (тепер „Канадійський Українець"), орґану епископа Будки. Спроваджене д-ра Сушка робило ся за посередництвом митрополита Шептицького у Львові. Спір ішов о те, на яких услівях др. Сушко наняв ся до роботи. Епископ Будка заперечив, начеб він мав згодити ся на покрите жаданих коштів, а др. Сушко твердив, що після порозуміня сї видатки мав покрити епископ. На розправу покликано знавців для оціненя коштів подорожи. Знавці заявили, що 1.000 долярів є богато на подорож зі Львова до Вінніпеґу. Суд видав тоді вирок знова в користь епископа Будки, так, що в обох справах др. Сушко програв.

Між многими иншими вінніпеґська поліція арештувала Українця Михайла Беренчука, яко одного з провідників загального страйку у Вінніпеґу.

Купаючись в Червоній ріці у Вінніпеґу, втопив ся 15. червня 24-літний Іван Гуцуляк, родом з Дорофіївки, скалатського повіту, Галичина.

ДО УКРАЇНЦІВ В ГОЛЙОК, МАСС., І ОКОЛИЦІ.

Заходом місц. У. Н. Комітету відбудуть ся в пятницю, 4. липня, о годині 3-тій пополудни, в Укр. Домі під ч. 32 Адам Стр. збори, на які запрошуєть ся всіх жертводавців, котрі складали жертви на оборону рідного краю. На тих зборах комітет здасть справоздане зі своєї діяльности, а по справоздаsuccessнію будеть ся роздавати грамоти тим, котрі жертвували $5.00 і більше. Ті Українці, котрі жертвували меньше ніж 5 долярів, зволять доплатити решту, за що одержать також дотичну ґрамоту.

Братя і Сестри! Сини і Доньки Неньки України! Коли ми не хочемо більше терпіти ляцької неволї, а хочемо побачити любу Україну вільною, то складаймо жертви на оборону рідного краю, а ті жертви поскручують Ляхам голови та проженуть їх геть на сто чортів поза границї України! Не кажи, Брате і Сестро, що вже ляцькі Гуни забрали нашу прабатьківську землю, то жертва нічого не поможе. Колись ви схотіли би зложити міліони, але вже буде запізно. Тож ще раз накликуємо Вас до жертви, а лучі сонця засьвітять і тоді ми з веселими серцями заспіваємо новий гимн побіди: „Щезли наші вороженьки як роса на сонци, запануєм і ми, братя, у своїй сторонцї". 77

Місц. У. Н. Комітет.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Канзацький, Канзас Сіти, Канзас. — Вашої острогори ми помістити не можемо, бо не знаємо, хто її написав. Ви повинні знати, що анонімних дописий ніяка ґазета не поміщує.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за скоре виплаченє мені запомоги в часї моєї слабости з фонду убогих в сумі $50. Желаю нашій орґанізації зросту в членах, а до Вас, Українці і Українки, кличу: Вступайте в члени У. Н. Союза, бо се є одинока орґанізація в Америці, котра не одній вдові або сироті обтерла слези, і не одному помогла вразї слабости. Горнїм ся до У. Н. Союза, бо се є нашим народним обовязком. — **Іван Єжвінський**, член 29 відділу У. Н. Союза в Рон, Па.